

Regionala ägarrådet

Måndagen den 27 oktober 2008, kl 9.30-12.00
Norra Hamngatan 14, Göteborg

Närvarande:

Birgitta Johansson, Västra Götalandsregionen
Mimmi von Troil, Västra Götalandsregionen
Birgitta Losman, Västra Götalandsregionen
Barbro Hassel, Skaraborg
Leif Johansson, Skaraborg
Kjell Andersson, Sjuhärad
Crister Persson, Sjuhärad
Kurt Svensson, Fyrbodal
Hans Bergfelt, Göteborgsregionen

Sekretariat:

Maria Larsson
Ulrika Bokeberg
Rolf Thor
Peter Skoglund

Dagordning:

1. Stråkstudier av Älvsborgsbanan och Viskadalsbanan, Jan Efraimsson Västtrafik
2. Föregående minnesanteckningar
3. Rapport från de delregionala ägarråden
4. Birgitta Johansson lämnar en lägesrapport från utredningen om en ny kollektivtrafiklag
5. Dialog om viktiga utgångspunkter för kollektivtrafiken – inför 2011 (nytt aktieägaravtal)
6. Lägesrapport ny bilaga 13
7. Regionala ägarrådets bidrag till verksamhetsplanen
8. Information om utredning; Målbild Skaraborg 2020
9. Program studieresa till Skåne
10. Övriga frågor
Anmälan till ägarforum
11. Nästa möte

1. Stråkstudier av Älvsborgsbanan och Viskadalsbanan

Jan Efraimsson, Västtrafik, lämnade en lägesrapport av utredningen Viskadalsbanan och Älvsborgsbanan. Utredningen sker i samverkan med Västra Götalandsregionens utredning om infrastrukturen i det aktuella stråket. En tjänstemannagrupp finns med representanter från Västtrafik, Hallandstrafiken, Västra Götalandsregionen och berörda kommuner. Det har varit ett politiskt avstämningsmöte, där framförallt resandet mellan arbetsmarknadsregioner och det mer långväga resandet betonades.

I utredningen har tre av sex scenarier prioriterats att gå vidare med;

1. Sammankopplade direkttåg X2 till Stockholm
2. Regionalt
3. Utökad trafik på Västra stambanan Göteborg-Skövde

Västtrafik utreder buss och tåg samlat i stråken och tittar på om vissa små tätorter kan försörjas med busstrafik istället. Utredningen visar att marknaden mellan Uddevalla-Trollhättan-Vänersborg och Borås är begränsad och utgör ca 10 procent av resandet.

Västtrafik har också på önskemål från kommunerna tagit hänsyn till utbyggnaden av Götalandsbanan och Västlänken i utredningen. Troligtvis kommer resenärer mellan Trollhättan och Stockholm att åka via Göteborg och Götalandsbanan. Viskadalsbanan kan eventuellt med en förbättrad infrastruktur spela en viktig roll i det nationella systemet med en utbyggd Götalandsbana. Vidare ska Västtrafik utarbeta en rekommendation för framtida trafikering, diskutera denna i referensgruppen och med berörda politiker. Därefter kommer Västtrafiks styrelse att fatta ett inriktningsbeslut.

Birgitta Losman frågade hur andra grupper än Stockholmsresenärer påverkas av de förändringar som arbetsgruppen arbetar med. Vidare anser Birgitta att tillgänglig lokal/regional spårtrafik bör vara en av de frågor som är prioriterad i utredningen.

Kjell Andersson menade att det är bra att berörda parter får möjlighet att lämna synpunkter men att frågan måste lyftas i beslutsskedet.

Birgitta Johansson vill ta tillbaka frågan till regionala ägarrådet efter det att referensgruppen har träffats. Birgitta tycker också att det vore det bra om utredningen diskuteras i berörda delregionala ägarråd.

2. Föregående minnesanteckningar

Inga synpunkter på föregående minnesanteckningar.

3. Rapport från de delregionala ägarråden

Hans Bergfelt redogjorde för **Göteborgsregionens delregionala ägarråd** den 17 september. På dagordningen stod bla utredningen om prissystemet, ett uppdrag från det delregionala ägarrådet om att ta fram ett diskussionsunderlag för ett framtida prissystem. Förslaget föreslås rapporteras till det regionala ägarrådet på nästa sammanträde. På mötet rapporterades även om Göteborgs stads organisationsutredning om kollektivtrafiken. Därutöver rapporterades från arbetet med bilaga 13 och dialogdokumentet presenterades. Nästa möte är den 11 november för dialog kring nytt avtal.

Crister Persson rapporterade från **Sjuhärads delregionala ägarråd**. Dialogdokumentet diskuterades liksom Målbild 2020 för Sjuhärad. Delregionala ägarrådet beslutade att man skulle ta upp båda frågorna på kommunalförbundets nästa möte. På det mötet senare beslutades att gå vidare med målbilden. Diskussionen om dialogdokumentet handlade om vikten av helhetsperspektiv, både på regional och delregional nivå. Systemet måste bli enklare och tydligare samt att den ekonomiska modellen måste bli mer transparent. För att föra frågan om ägarstruktur behövs kompletterande material.

Leif Johansson rapporterade från **delregionala ägarrådet i Skaraborg**. På mötet var en uppdatering av målbild Skaraborg, där bla en uppdragsbeskrivning är klar. Även i Skaraborg fördes en dialog om nytt aktieägaravtal. Flera uttryckte sig negativt kring att beredningsgruppen för regionutveckling skulle fungera som organ för kollektivtrafiken.

Birgitta Johansson betonade att det handlar om en BRU-process, dvs att man arbetar med en fråga genom att föra ut den till delregional nivå och sedan ta tillbaka den till regional. Rolf Thor betonade att det handlar om att kommunerna och regionen gemensamt har ett strategiskt förhållningssätt till kollektivtrafikfrågorna.

Kurt Svensson rapporterade från det **delregionala ägarrådet i Fyrbodal**. På mötet diskuterades bla pendling till angränsande regioner i Norge och Värmland. Dialogdokumentet diskuterades och man betonade vikten av att alla frågor kommer upp i processen. Det beslutades att arbetsgruppen för infrastruktur ska samla in kommunernas synpunkter och sammanställa till regionala ägarrådets möte den 16 december.

4. Lägesrapport från utredningen om en ny kollektivtrafiklag

Birgitta Johansson lämnar en lägesrapport från utredningen om en ny kollektivtrafiklag. Hittills har det varit två sammanträden. På det senaste mötet presenterades tre olika modeller för marknadstillträde; sloandet av "vetorätten", trafikpliktsmodellen och valfrihetsmodellen. Utredningen ska lämna ett delbetänkande den 30 april 2009, som kommer att remitteras under hösten. Slutbetänkandet kommer den 30 september 2009. Delbetänkandet behandlar lagstiftningen, gränssnittet offentlig/marknad, dynamiken i systemet mm medan slutbetänkandet behandlar mer resenärsperspektivet och passagerarrättigheter. Birgitta betonade att vi måste vara medvetna om att förändringar kan komma med utredningen som påverkar vår egen process med aktieägaravtalet.

Rolf Thor redogjorde kortfattat för Jan Brandborns utredning *Konkurrens på spåret SOU 2008:92*. Utredningen har beröringspunkter med utredningen om ny kollektivtrafiklag. Brandborns förslag är bland annat att det inte ska finnas några ensamrätter, dvs SJ's exklusiva trafikeringsrätt ska avskaffas men också trafikhuvudmännens. Rikstrafiken och trafikhuvudmännen ska upprätta långsiktiga trafikförsörjningsprogram. Vidare ska Banverket fördela spårkapacitet och trafikhuvudmännen ska enbart undantagsvis ges rätt att trafikera över länsgräns. Det finns ingen exakt tidpunkt för avskaffandet av trafikeringsrätten men enligt EUs lagstiftning kommer det 2010 att öppnas fritt för trafik mellan länderna. Då är det inte heller möjligt att längre ha kvar SJ's monopol.

5. Dialog om viktiga utgångspunkter för kollektivtrafiken – inför 2011 (nytt aktieägaravtal)

Rolf Thor inledde med att syftet med den dialog som förs nu under hösten är att få en bättre grund att stå på för det fortsatta arbetet med översyn av nytt aktieägaravtal och bilaga 13. Birgitta Johansson betonade att representanterna i det regionala ägarrådet har ett ansvar att driva diskussionen framåt och ta med sig synpunkter från de delregionala ägarråden och kommunalförbunden.

Rolf Thor betonade att ett fundament till en strategisk utvecklingsplan finns med de målbilder som nu arbetas fram i de olika delregionerna. Det är viktigt att ägarna får möjlighet att vara strategiska gentemot bolaget.

Birgitta Losman tyckte att en avgörande fråga för att nå framgång med en ny modell är att de mindre kommunerna känner en trygghet i att trafiken kommer att finnas kvar och utvecklas även i de svaga stråken. Kopplat till klimatutmaningen så måste båda benen finnas

kvar, en satsning mer tätbefolkade områden och en grundläggande basnivå i de glesare områdena.

Crister Persson sa att det är viktigt att man i delregionerna försöker föra diskussionen nu, och inte senare när det är svårt att ändra på grunderna. Tydligt är att det finns ett missnöje med fördelningsmodellen och prissystemet.

Mimmi von Troil betonade att de två rollerna ägare och beställare ibland står i konflikt med varandra och menar att skillnaden mellan rollerna behöver tydliggöras. Birgitta Johansson menade att Västtrafik i vissa strategiska frågor har fått tagit på sig en ägarroll.

Barbro Hassel tyckte att det behöver tydliggöras vad det är vi menar med kollektivtrafik. Det är stor skillnad på kollektivtrafik som ett sätt att komma in till tätorten för landsbygden och kollektivtrafik för arbetspendling i ett regionförstoringsperspektiv.

Kjell Andersson tyckte att ägarrådet ska diskutera sina arbetsformer och hur man på bästa sätt för en ägardialog.

Birgitta Johansson sa att ägarrådet kommer på mötet i december att göra ett antal ställningstaganden utifrån den dialog som har förts på delregional nivå. Dessa kommer att utgöra underlag för dialogrunda 2 som genomförs i delregionerna under januari till mars 2009.

6. Lägesrapport ny bilaga 13

Ulrika Bokeberg redogjorde för arbetet med ny bilaga 13. Arbetsgruppens förslag är att man slopar UA1 Försäljningsmodellen eftersom den förutsätter ett visst prissystem och därmed låser detta. Inget nytt alternativ lyfts som huvudalternativ, men den förenkling som Västtrafik tagit fram inom nuvarande avtal finns som ett reservalternativ som är utrett: Man vill dock i första hand se om man kan hitta en mer transparent modell än denna, varför denna inte lyfts som ett huvudalternativ.

Arbetsgruppen föreslår att man går vidare med att utreda UA2 Funktionsmodellen. Modellen renodlas så att kommunerna ansvarar för trafik med lokal funktion och regionen för trafik med regional funktion. Det finns trafik som är lokal men går över kommungräns. Denna behöver särskilt studeras. Arbetsgruppen behöver också jobba vidare med att hitta ett förslag till tydligt gränssnitt mellan lokal och regional funktion. För större delen av trafiken är detta inte något problem – men mellan produkten Regionbuss och produkten lokalbuss är gränssnittet inte helt tydligt. I andra län definieras funktionen efter kommungränsen.

Arbetsgruppen för ny bilaga 13 poängterar att det är särskilt viktigt att ägarna har gemensamma strategier och mål för trafiken. Västtrafik bör sedan ha mandat att utforma trafiken så att denna hänger samman som ett system efter resenärens behov och inte efter hur vi fördelar betalningen av systemet mellan ägarna. Detta är annars den enskilt största risken och nackdelen med funktionsmodellen.

Regionala ägarrådet gav arbetsgruppen i uppdrag att fortsätta utreda och konkretisera funktionsmodellen.

7. Regionala ägarrådets bidrag till verksamhetsplanen

Sekretariatet delade ut förslag på text till verksamhetsplanen. Synpunkter skickas till sekretariatet senast 11 november. Texten är en information om processen för nytt aktieägaravtal och kan komma att ändras allt eftersom processen går framåt.

8. Information om utredning; Målbild Skaraborg 2020

Punkten utgick pga tidsbrist.

9. Program studieresa till Skåne

Ulrika Bokeberg presenterade programmet för studieresan i Skåne. Vi kommer att träffa Skånetrafiken, både tjänstemän och politiker, och kommunpolitiker. Det blir också studiebesök i citytunneln och Lundalänken. Maria Larsson presenterade kort ett antal frågeställningar inför studiebesöket. Synpunkter/kompletteringar på dessa skickas till sekretariatet. Tolv har anmält sig till resan och fyra har lämnat återbud. Därutöver deltar ett antal tjänstemän.

10. Övriga frågor

Maria Larsson tog emot anmälan till ägarforum den 21 november.

Inga övriga frågor.

11. Nästa möte

Nästa möte är den 16 december kl 15-17, Vänersborgs kommunhus, sal 225

Ägarrådet beslutade ändra mötet den 29 oktober till den 28 oktober 2009.

Anteckningar

Maria Larsson

Justeras

Birgitta Johansson